

Question bank IV semester B.Com – Language Sanskrit

प्रतिज्ञायौगन्धरायणम्, Prachina Vanijyam - Artha, Kosha, Vartha & Lekhya

I. समीचीनमुत्तरं चिनुत ।

II. काव्यं नाम किम् ?

अ) कवेः कर्म आ) कवेः नर्म इ) कवेः शर्म ई) कवेः वर्म

1. रूपकाणि कति सन्ति ?

अ) नव आ) दश इ) द्वादश ई) पञ्च

2. नाट्यशास्त्रस्य रचयिता कः ?

अ) गौतममुनिः आ) काश्यपमुनिः इ) भरतमुनिः ई) व्यासमुनिः

3. नाट्यं भिन्नरुचेः जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् इति कः अवदत् ?

अ) भासः आ) कालिदासः इ) व्यासः ई) वाल्मीकिः

4. नाट्यशास्त्रं कतमो वेद इति प्रसिद्धम् ?

अ) षष्ठो वेदः आ) सप्तमो वेदः इ) पञ्चमो वेदः ई) चतुर्थो वेदः

5. संवादसूक्तानि कस्मिन् वेदे दृश्यन्ते ?

अ) ऋग्वेदे आ) धनुर्वेदे इ) आयुर्वेदे ई) सामवेदे

6. भासो हासः इति कः उक्तवान् ?

अ) कालिदासः आ) भारविः इ) जयदेवः ई) नारदः

7. भासनाटकानां प्रथमसम्पादकः कः ?

अ) नारायणः आ) भास्करः इ) टि.गणपतिशास्त्रिमहोदयः ई) म्याक्स्मुल्लर्

8. भासस्य बालचरितस्य मूलम् किम्?

अ) महाभारतम् आ) भागवतम् इ) रामायणम् ई) वामनपुराणम्

9. भासस्य कर्णभारस्य मूलम् किम्?

अ) महाभारतम् आ) भागवतम् इ) रामायणम् ई) वामनपुराणम्

10. भासस्य मध्यमव्यागस्य मूलम् किम्?

अ) महाभारतम् आ) भागवतम् इ) रामायणम् ई) वामनपुराणम्

11. भासस्य प्रतिज्ञायौगन्धरायणस्य मूलम् किम्?

अ) महाभारतम् आ) भागवतम् इ) रामायणम् ई) बृहत्कथा

12. भासनाटकेषु विद्यमानान् साम्यांशान् कः प्रकटीकृतवान् ?

अ) नारदमुनिः आ) शङ्करः इ) वामनः ई) टि.गणपतिशास्त्री

13. नान्दीश्लोकम् कः पठति ?
 अ) नटः आ) सूत्रधारः इ) कविः ई) नायकः
14. बादरायण इति कस्य नाम ?
 अ) काञ्चुकीयस्य आ) सूत्रधारस्य इ) नटस्य ई) राजकुमारस्य
15. यौगन्धरायणः कस्य प्रधानामात्यः ?
 अ) वत्सराजस्य आ) महासेनस्य इ) गोविन्दस्य ई) महाशिवस्य
16. वासवदत्ता कस्य पुत्री ?
 आ) काञ्चुकीयस्य आ) महासेनस्य इ) गोविन्दस्य ई) महाशिवस्य
17. भरतरोहकः कस्य प्रधानसचिवः ?
 अ) महासेनस्य आ) वत्सराजस्य इ) नलमहारजस्य ई) राजकुमारस्य
18. शालङ्कायनः कः?
 अ) राजा आ) राजकुमारः इ) अमात्यः ई) सेवकः
19. श्रमणकवेषधारी कः?
 अ) भरतरोहकः आ) रुमण्वान् इ) यौगन्धरायणः ई) काञ्चुकीयः
20. उज्जयिन्याः महाराजः कः?
 अ) वत्सराजः आ) प्रद्योतः इ) बादरायणः ई) भरतरोहकः
21. भिक्षुकवेषधारी कः?
 अ) वसन्तकः आ) प्रद्योतः इ) निर्मुण्डकः ई) हंसकः
22. वत्सराजस्य अङ्गरक्षकः कः?
 अ) वसन्तकः आ) निर्मुण्डकः इ) हंसकः ई) काञ्चुकीयः
23. उदयनस्य नर्मसचिवः कः?
 अ) वसन्तकः आ) हंसकः इ) निर्मुण्डकः ई) काञ्चुकीयः
24. कौशाम्बीशः कः?
 अ) प्रद्योतः आ) शालङ्कायनः इ) निर्मुण्डकः ई) वत्सराजः
25. हस्तिशिक्षाग्रन्थे पठितः गजानां चक्रवर्ती कः?
 अ) नवकुवलयतनुः आ) रक्तकुवलयतनुः इ) नीलकुवलयतनुः ई) कुवलयतनुः
26. वत्सराजस्य अश्वः कः?
 अ) सुन्दरपाटलः आ) बन्धुरपाटलः इ) नन्दपाटलः ई) आनन्दपाटलः
27. वत्सराजस्य गजः कः?

- अ) रक्तबलाहकः आ) नीलबलाहकः इ) पीतबलाहकः ई) श्वेतबलाहकः
28. निर्धावितः शरवणादिव कार्तिकेयः कः?
- अ) उदयनः आ) प्रद्योतः इ) भरतरोहकः ई) हंसकः
29. कुञ्जरज्ञानदृष्टः कः?
- अ) उदयनः आ) प्रद्योतः इ) भरतरोहकः ई) हंसकः
30. द्वारपालिका का ?
- अ) विजया आ) जया इ) सेवन्तिका ई) बादरायणः
31. अङ्गारवती का ?
- अ) महाराज्ञी आ) सेविका इ) द्वारपालिका ई) पाचिका
32. वत्सराजस्य वीणायाः नाम किम् ?
- अ) घोषवती आ) मधुमती इ) ललिता ई) मालिनी
33. पुनरधिगतराज्यः कः भविष्यति ?
- अ) वत्सराजः आ) शालङ्कायनः इ) प्रद्योतः ई) वसन्तकः
34. राजमातुः द्वितीयपुत्रः इव कः अस्ति?
- अ) शालङ्कायनः आ) वसन्तकः इ) प्रद्योतः ई) यौगन्धरायणः
35. केन वत्सराजमोचनार्थं प्रतिज्ञा कृता
- अ) वसन्तकेन आ) प्रद्योतेन इ) यौगन्धरायणेन ई) काञ्चुकीयेन
36. कः सङ्कटेषु न विषीदति?
- आ) वसन्तकः आ) प्रद्योतः इ) यौगन्धरायणः ई) काञ्चुकीयः
37. कः वञ्चितोऽपि न निर्वेदं गच्छति?
- अ) वसन्तकः आ) प्रद्योतः इ) यौगन्धरायणः ई) काञ्चुकीयः
38. मन्त्रिणामसामर्थ्यं काभिः वर्ण्यते?
- अ) स्त्रीभिः आ) सेविकाभिः इ) मातृभिः ई) प्रतीहारिभिः
39. मथ्यमानात् काष्ठात् कः जायते ?
- अ) अग्निः आ) वायुः इ) जलम् ई) रूपम्
40. केषामसाध्यं नास्ति
- अ) निरुत्साहिनाम् आ) सोत्साहानाम् इ) अतीतोत्साहानाम् ई) मृतोत्साहानाम्
41. शरवणात् निर्धावितः कार्तिकेय इव कः अस्ति?
- अ) महासेनः आ) वत्सराजः इ) भरतरोहकः ई) वसन्तकः
42. उदयनः कं न प्रणमति?

अ) प्रद्योतम् आ) गुरुम् इ) देवम् ई) मातरम्

43. महासेनस्य मनसि विद्यमानः स्वकन्यायाः योग्यो वरः कः ?

अ) उदयनः आ) काञ्चुकीयः इ) हंसकः ई) निर्मुण्डकः

44. धर्मस्नेहान्तरे न्यस्ताः दुःखिताः काः ?

अ) स्त्रियः आ) मातरः इ) भगिन्यः ई) बालाः

45. महासेनस्य सम्बन्धमपेक्ष्य आगताः के ?

अ) जनाः आ) बालकाः इ) राजानः ई) अयोग्याः

46. वत्सराजः केन गृहीतः ?

अ) हंसकेन आ) काञ्चुकीयेन इ) निम्ण्डकेन ई) शालङ्कायनेन

47. शतानीकस्य पुत्रः कः?

अ) उदयनः आ) काञ्चुकीयः इ) हंसकः ई) निर्मुण्डकः

48. अन्तर्गतामर्षः सिंहः इव कः भासते?

अ) उदयनः आ) काञ्चुकीयः इ) हंसकः ई) निर्मुण्डकः

49. ऋषिवचनगता मन्त्रविद्या इव का गजहृदयानि वशीकरोति?

अ) वीणा आ) वेणुः इ) मृदङ्गम् ई) करास्फालनम्

II. प्रबन्धरूपेण उत्तरं लिखत

1. महाकवेः भासस्य देशकालकृतीः अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

2. प्रतिज्ञायौगन्धरायणस्य प्रथमाङ्कस्य सारांशं लिखत ।

3. प्रतिज्ञायौगन्धरायणस्य द्वितीयाङ्कस्य कथासारांशं लिखत ।

4. यौगन्धरायणस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।

5. महासेनस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।

6. यौगन्धरायणहंसकयोः संवादं अधिकृत्य लिखत ।

III. लघुप्रबन्धं लिखत ।

1. वत्सराजः/उदयनः 2. वासवदत्ता 3. नान्दी 4. घोषवती 5. हंसकः

6. सूत्रधारः 7. अङ्गारवती 8. महासेनः

IV. श्लोकमनूद्य विशदयत ।

प्रथमाङ्के - 1, 3, 6, 9, 13, 18

द्वितीयाङ्के - 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10,

V. एतेषां वाक्यानां सन्दर्भं विशदयत -

1. दैवप्रामाण्यात् भ्रश्यते वर्धते वा ।

2. व्यक्तीकृतमसामर्थ्यम् अक्षौहिण्याः ।
3. युद्धे समस्तमतिभारतया विपन्नम् ।
4. भूमिर्भर्तारमापन्नं रक्षिता परिरक्षति ।
5. स्कन्धशयनमारोप्य उज्जयिनीमेव नीतः भर्ता ।
6. तुरङ्गमस्येव रणे निवृत्ते नीराजनाकौतुकमङ्गलानि ।
7. मार्गारब्धाः सर्वयत्नाः फलन्ति ।
8. न वेत्ति जानन्नपि तत्प्रतीक्षः ।
9. निर्धावितः शरवणादिव कार्तिकेयः ।
10. न प्रणमति गुणशाली कुञ्जरज्ञानदृप्तः ।
11. न च महासेनः कञ्चिदपि प्रत्याचष्टे, न चाप्यनुगृह्णीते ।
12. भाग्येषु शेषमायत्तं दृष्टपूर्वं न चान्यथा ।
13. ये त्वस्य सचिवास्सर्वे यत्नमास्थाय ते स्थिताः ।
14. धर्मस्नेहान्तरे न्यस्ता दुःखिताः खलु मातरः ।
15. यौगन्धरायणमतानि च नः स्वनन्ति ।
16. सिंहमन्तर्गतामर्थं यज्ञार्थमिव संयुतम् ।
17. अस्य मे शासनं दीप्तं विषयान्तेऽवसीदति ।
18. श्रुत्वा त्वेनं संशयं चिन्तयामि ।

VI. प्रबन्धम् लिखत ।

1. अर्थविषये प्राचीनानां मतमुद्दिश्य प्रबन्धमेकमालिखत ।
2. वृत्तलेख्यमधिकृत्य प्रबन्धमालिखत ।
3. वार्तासमुद्देशमधिकृत्य प्रबन्धमेकमालिखत ।
4. कोशसङ्ग्रहणोपायाः ।

VII. लघु टिप्पणीम् लिखत ।

1. कोशप्रयोजनम् 2. कोशवर्धनम् 3. तुलामानयोः अव्यवस्था 4. वार्ता
5. वृत्तलेख्यम् 6. यव्ययलेख्यम् 7. जयपत्रम् 8. लेख्यस्य आवश्यकता

